

СУЧАСНЕ НАУКОВЕ ДЖЕРЕЛО З ПОЛІТИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ

(з нагоди виходу в світ книги М.С. Дністрянського "Політична географія України: навчальний посібник" / М.С. Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.)

Сучасна суспільна географія потребує постійного поповнення власної методичної бази, яка втілюється як в формуванні нових ідей та поглядів, котрі зазвичай знаходять своє продовження в захистах кандидатських та докторських дисертацій, так і в узагальненні таких підходів, традиційним підсумком яких є видання підручників та посібників певного наукового спрямування. Особливої уваги в цьому плані заслуговують ті гілки суспільно-географічних досліджень, що відзначаються динамічністю та мобільністю. Саме до таких варто віднести політичну географію, котра в силу об'єктивних обставин сьогодні заслуговує на підвищену увагу (щоправда, треба погодитись з думкою, що українське суспільство завжди відзначалось високим ступенем політизації та політичної активності, про що свідчить і активність населення в згаданому напрямку й достатня кількість публіцистичних та політичних програм на телебаченні та радіо). Але дані подібних дискусій та обговорень потребують системного узагальнення та аналітичного підсумування, виведення масштабних висновків та спроб прогнозування подальшого політичного розвитку суспільства, що базується на аналізі певних територіальних можливостей (що власне пов'язує політику з географією). З цих позицій праця Мирослава Степановича Дністрянського "Політична географія України", яка була видана за підтримки Львівського національного університету імені Івана Франка в 2014 р. є актуальною та своєчасною.

Автор систематично продовжує працювати в окресленій царині і дана проблематика для нього є добре відомою – від 2000 р. ним підготовлено низку посібників та наукових видань із згаданої галузі суспільної географії – Україна в політико-географічному вимірі, 2000; Етнополітична географія України: проблеми теорії, методології, практики, 2006, Політична географія та геополітика України, 2010; Геополітика, 2011 (складовою цього переліку можна вважати випущену ще в 1992 р. працю "Кордони України. Територіально-адміністративний устрій"). Цей далеко не повний перелік дозволяє стверджувати, що автор предметно володіє даною тематикою та є визнаним фахівцем даного напрямку.

З першого погляду новий посібник проф. Дністрянського справляє враження глибоко осмисленого та авторського наукового твору, доповненого вдалими цитатами, власними обґрунтованими висновками автора та підготов-

леними ним же аналітичними узагальненнями. Зміст видання відображає різні політичні, соціально-культурні та економічні підходи розуміння сучасних регіональних суспільно-політичних процесів в Україні, розкриваючи надзвичайно насущні сьогодні питання цілісності, внутрішньої і зовнішньої безпеки України, органічності її територіального устрою.

Структура посібника побудована таким чином, щоб відобразити характерні риси та проблеми функціонування основних складових держави як особливого територіально-політичного утворення, що сформувалося внаслідок поєднання державної території, регіонального розподілу політичної активності та територіальної організації влади. Значну увагу в посібнику приділено відображенню культурно-політичної ситуації в регіонах України та висвітленню електорально-політичної активності населення держави. В широкому контексті сучасних внутрішніх і зовнішніх суспільно-політичних взаємин, висвітлені питання державної території, функцій державних кордонів, збереження державно-політичної цілісності, просторової збалансованості державного управління і місцевого самоврядування.

Особливої увагу заслуговує розділ роботи, в якому висвітлені проблеми та перспективи збалансованого розвитку України в контексті оптимізації її зовнішньополітичного становища. Тут автор проводить оцінку внутрішніх та зовнішніх загроз територіально-політичній стабільності та цілісності України, аналізує суперечності політичної ситуації в регіонах країни виходячи із перспектив формування загальнонаціональної ідентичності, визначає проблеми та перспективи зовнішньої геоекономічної політики держави.

З дидактичної позиції варто відмітити, що книга написана простою, доступною мовою, хоча і з повним дотриманням наукового стилю. Кожен розділ доповнений системою понять, категорій та їх дефініцій, що органічно вписуються в текст.

Таким чином, посібник варто вважати не лише суттєвою підмогою теоретико-методологічного спрямування одного з галузевих підрозділів суспільної географії, але й необхідним інформаційним джерелом у галузі наукового українознавства, котре і далі потребує серйозних розвідок та досліджень в контексті сучасних подій в Україні та на європейській політичній мапі.

*Кандидат географічних наук,
доцент кафедри географії України і туризму,
декан географічного факультету
Тернопільського національного педагогічного університету імені В.Гнатюка*

Андрій Кузишин